కన్నీటిపాట

పన్నీటి జల్లులా పడింది వాన. ఆవురావురుమంటున్న వేసంకాలం గుండె జివ్వుమంది. బాధలోంచి హాయి ఎగజిమ్మింది. హాయిగా సన్నటి ఆవిర్లు నిట్టూర్చింది. అవి వట్టివేరు వాసనకి రేఖా చిత్రాల్లా వున్నాయి.

పల్లెటూరి పెరట్లో మల్లె పందిరి పక్కన వేశారు తొలి రాత్రి పక్క...

"అనాఘ్రాతం పుష్పం" అని గొణుక్కున్నాడు బుజం వాసన చూస్తూ...

సుబ్బులు కంగారు పడింది. పక్కకి జరిగింది.

"ఇంకా నిద్రే పోలేదు. కలవరిస్తున్నారు" అంది దీనంగాచూస్తూ-

తను బుజాన్ని విడిచి పెట్టలేదు. తిరిగి గాఢంగా వాసన పీల్చాడు.

"కలవరింత కాదు. కవిత్వం. కాళిదాసనీ ఓ పెద్దకవి చెప్పాడు. ఎవరూ ముట్టుకోని పువ్వుని తొలిసారిగా వాసన చూసినవాడి గురించి.. .. అదృష్టం అంటే వాడిదే.. .. ఆ తరవాత ఇగో వీడిదే.. ..హాఁ... వట్టివేరు వాసనకన్నా బాగుంది నీ బుజం."

సుబ్బులు పకాలున నవ్వి పక్కకి జరిగింది. అటు తిరిగింది.

"చాల్చాలు. వట్టివేరూ లేదు - గట్టివేరూ లేదు - గట్టిగా పీలిస్తే చెమట వాసనేస్తుంది."

వెంటనే రెండో బుజం అఘ్రాణించాడు.

"వట్టివేరు కాదు. పారిజాతం. బొగడ పువ్వు. సరిగ్గా చెప్పాలంటే వేసంకాలం పొలం మీద తొలకరి పడ్డపుడు వచ్చే సువాసన లేదూ? అది. ఇవాళ ఇది మన తొలకరి. అదే నింగి నేలా కలయిక... తొలి ముద్దు... హాఁ ... హాఁ ... తెలుగులో అచ్చులు 16, హల్లులు 36. ఉభయాక్షరాలు మూడు సున్నా, అరసున్న విసర్గ. కాని ఈనాడు ఇవి వాడకంలో లేవు...ట! ఎవడ్రా చెప్పాడు? చెప్పిన చెవలాయెవడ్రా?... మైధునాంతన హా హూ ల పక్కన అరసున్న లేకపోతే భాషేమిటి? అది భావాన్ని పలకగలదా? సుఖాన్ని తెన్గించ గలదా? ఆ? ... వాడకంలో లేవుట ...హా!ఁ ... హూ!ఁ ...

ఆకాశంలో ఊగిపోతున్నాడు ఆనందరావు.

గుభేల్న గుద్దుపడింది వీపు మీద.

☆ ☆ ☆

"ఆ? ఎవరది?" అన్నాడు ఆనందరావు.

"ఇంకెవరు? నేనే - నీ నేస్తం."

"ఓ నువ్వా ఆకలివా?... సోదరా! యాభై ఏళ్ళనించి ఇల సాటిలేని జంటలా వుంటున్నాం. లోగడ నువ్వు నా నీడవి. ఇప్పుడు నేనే నీ నీడలా వెన్నంటి వస్తున్నాను. అలవాటే గదా... ఏదో మట్టివాసనలో వట్టివేరు వాసన లేరుకుని హాయిగా వుంటే ఇపుడిలా వెన్నుపోటు పొడుస్తావా? ఇప్పుడే పగ తీర్చుకోవాలా?"

"సరేగాని - అదేవిటి అప్పుడే ఇంటికేసి మళ్ళావు. అప్పులు దొరకవని తేలడానికి ఇంకా నాలుగైదు వీధులున్నాయి."

"నా వల్ల కాదు. కాళ్ళు గుదిబండల్లా వున్నాయి. అవి నన్ను మొయ్యటం లేదు. నేనే వాటిని లాగుతున్నాను. నా కోపిక లేదు. కొంపజేరి - "

"- జేరి?"

"ఏవుంది. కడుపులో కాళ్ళెట్టుకు పడుకుందామని."

"కడుపులో కాళ్ళు పెడతావా?... నాకే చోటు చాలక ఉక్కిరి బిక్కిరై చస్తుంటే-"

"నువ్వు చావవు... నా వల్ల నీకా భయం లేదు... మూర్ఛబో ... నిదరబో... బాబ్బాబు - పీక్కుతినకు."

"హ హ హ... తమాషా కన్నాను. ఇంతకీ నేను నీ తాలూకు అకల్నిగాను గురూ! అది ఎప్పుడో కోమాలో పడిపోయిందిగా – నువ్వేమేనా పడేసినా దానికి తెలీదు. అనదు."

"మరి?"

"వాల్మీకి ఫామిలీ ఏజంటుని."

"వాళ్ళెవరు?"

"లోగడ వాల్మీకి దారి దోపిడీలు చేసి పెళ్ళాం బిడ్డల్ని పోషించేవాడట. ఇంకోడి పొట్టకొట్టి తెచ్చిన పాపిష్టి కూడులో పాలు పంచుకుంటున్నారు గదా, ఆ పాపంలో కూడా పాలుపంచుకుంటారా అని నారదుల వారడిగించారు. పాలే తప్ప పాపాల సంగతి మా కనవసరం నీ సుఖం కోసం ఫామిలీ పెట్టుకున్నావు గాని మా కోసం గాదు. చచ్చినట్టు మమ్మల్ని మేపాలి – చచ్చాక నరకానికి పోవాలి అన్నారట... అలాగ్గా నీ యిల్లాలూ – అదే మెడ మీద వట్టివేరు, బొగడ వగైరా వాసనలు గుప్పించే నీ అర్ధాంగి సుబ్బలక్ష్మి, నువ్వూ, నీ దయవల్ల ఆవిడ వెదజల్లిన అయిదారుగురు పిల్లలూ, వాళ్ళ తాలూకా అకలేజంటుని –"

"ఓహో!" అన్నాడు ఆనందరావు.

"ఓహోలో 'హో' పక్కన అరసున్న వుంటుందా?..."

"నీకు ధర్మం కాదు. దుఃఖ చీకటి సముద్రంలో ఏడుస్తూ కూచోకుండా చిన్న దీపం వెలిగించుకుని సంతోషపడుతుంటే – ఇలా గుప్పున ఊదేస్తావా?"

"తప్పదు. కలకీ, అకలికీ పడదు. తెలుసుగా. అకలి ఐహికం; కల ఆముష్మికం."

"బోడి వేదాంతం."

"బోడులకే అకలి తప్పలేదు. తలలు బోడులైన తలపులు బోడులా? అయినా నారు బోసినవాడు నీరు పొయ్యాలని దేవుడికే రుద్దారు. నీకు తప్పుతుందా? ఇటు... ఇటు... ఇటు తిరిగి గోదావరి ఒడ్డు రోడ్డెక్కు..."

అకలెరగని వాళ్ళూ ఆయాసం ఎరగని వాళ్ళూ రోడ్డు మీద పడుగూ పేకల్లా తిరుగుతున్నారు... అప్పుల ఆశతో కొందరూ, బాకీల బాధతో కొందరూ... అకలి వెయ్యడం కోసం కొందరూ అకలి తీరడం కోసం కొందరూ –

అకలీ ఆనందరావూ ఇలా సాటిలేని జంటలా ఒకరి మీద ఒకరు మండిపడిపోతూ చల్లగా తెల్లగా నవ్వుతూ నడుస్తున్నారు.

"ఈ రోడ్డు చాలా కష్టాల రోడ్డు. పురుగూ పుట్రా పులి గట్రా వుంటాయి" అన్నాడు ఆనందం.

"సుబ్బరమైన తార్రోడ్డు. సెర్చిలైట్లులాటి దీపాలు, పుచ్చపువ్వులాంటి వెన్నెల – పురుగూ పుట్రా, పులి గట్రా విన్నేం చేస్తాయి?"

"అదే నీ అజ్ఞానం. నీ కడుపు గోల తప్ప లోకజ్ఞానం లేదు. ఇక్కడ పురుగూ పుట్రా, పులిగట్రా అంటే వేరే అర్థం. నాకు అయిదూ, పదీ, పాతికా, పరకా అప్పిచ్చి – ఆ వసూళ్ళ కోసం వేటాడే నరరూప రాక్షసులు అని టీక, తాత్పర్యం ఈ రోడ్డు మీదకి ఈడ్చుకొచ్చావు... ఎవడైనా ఎదురై కాలరు పట్టుకుని నా బాకీ మాటేవిటయా అంటే –?"

"'చొక్కా వదులు!' అని గింజుకో - కాలరు దగ్గర చిరుగుతుంది. 'నా చొక్కా చింపేశావు రోయ్' అంటూ సబ్జెట్టు మార్చేసి రట్టు చెయ్యి. పాడిలిపోయి రూపాయో, అర్థో అప్పిస్తాడు కుట్టించు కునేందికి -'"

"చీ - నవ్వు వాల్మీకి ఫామిలీ కన్నా కనికష్టం. విశ్వాసం లేదు."

"ఎందుకుండాలి... అయినా వాల్మీకి ఫామిలీవాళ్ళు నిజాయితీపరులు కాబట్టి నిజంచెప్పేశారు. నిజాని కన్ని ఫామిలీలూ అంతే - చాలమంది నిజం చెప్పరు కాని అంతే. వాల్మీకి ఫామిలీ నిజం చెప్పేసింది. నిజమే. వాళ్ళు నిన్నేం అడగలేదుగా ఫామిలీ పెట్టువాయ్ అనీ - నువ్వే పెళ్ళాడావు - ఫామిలీ పెట్టావు. ఇవాళ నీ సుఖాల ఇంజను పెట్టి లాగుతున్నది- దానికి జేరబడి తగులుకున్న కష్టాల గూడ్సురైలునే. సానికన్న సంసారి చౌక - ఫ్రీ అనుకన్నావు. అది స్పాట్ కాష్ వసూలు చేసి చెయి కడుక్కుంటుందనీ, సంసారి బతుకంతా వదలని బంక అనీ తెలుసుకోలేదు. పెళ్ళాం అయితే రోజుకెన్నిసార్లయినా ఏడాది కెన్ని రోజులయినా దమ్మిడీ ఖర్చు లేదనుకున్నావు. అయిదుగురు మొలుచుకొచ్చారు. వాళ్ళ పోషణా-"

"ఛీ దరిద్రుడా! పవిత్రమైన భార్యాబిడ్డల సంబంధానికి నీచోపమానాలు చేస్తావా? గూడ్సు రైలంటావా... అయినా నేను ఐదారుగుర్ని కావాలనేం కనలేదు. ఆరో సంతానానిదే అదృష్టం అంతా అని జాతకాలవాడు చెప్పాడు. ఆ ఆరోవాడి కోసం తప్పనిసరిగా - ఇష్టం లేకపోయినా - అయిదుగుర్నీ కనేశాము. తీరా మోసి-"

"తెలుసు తెలుసు ఆ ఆరోవాడు పుట్టే భూమ్మీద పడగానే నీ యిల్లూ వాలకం - అన్నలూ, అక్కలూ ఐదుగుర్నీ చూశాడు. భయపడి పారిపోయాడు. అదృష్టం అంటే వాడిదే. అదృష్టం అంటే అదే! ఆ పారిపోడమే."

"రామ రామా... నోరు ముయ్యరా!"

"అలాగే పని చూడు పని చూడు - ఈ పూటకొక్క రూపాయి డబ్బులేనా కళ్ళజూస్తే అరకిలో బియ్యం ఉడకేసి మా కుంతి పాండవులకి పెడుతుంది."

"మరి నాకు?"

"అరిటాకే -"

ఆనందరావు పనిచూడ్డం ఆరంభించాడు - అంటే రూపాయిని కళ్ళారా చూడడం. జేబులోంచి తీసి అప్పిచ్చేవాడు లేడు. అందువల్ల జేబులోది రోడ్డుమీద పారేసుకున్నవాడు కావాలి. వాడు ఎందుకు పారేసుకుంటాడు? కోవాలి? పూర్వజన్మలో తనకీ రూపాయి బాకీ వుండి ఎగేసినవాడు ఈ జన్మలో ఎదురుపడి ఇంద నీ బాకీ అనడానికి మొహం చెల్లక ఆ రూపాయని తమ వెళ్ళే దారిలో గుట్టుగా జారివిడిచి పోయేవాడు కావాలి.

అట్టివాడీ కలియుగంలో ఉండునా?

ఎందుకుండడూ చచ్చినట్టుంటాడు. పూర్వజన్మలో నాకు రూపాయి బాకీపడి ఈ జన్మలోనేనా తీర్చకపోతే వాడు పెద్దమనిషి కాడు... అమ్మనీయమ్మ! అదిగో రూపాయి! హల్లదిగో రూపాయి! ...అదివో అల్లదివో శ్రీహరి వాసము! పది వేల శేషుల పడగ మయమూ హూం ... హూంంం

రోడ్డు మధ్యన ఆగిపోయాడానందరావు... ఎదర, రోడ్డు మీద పదిహేను అడుగుల దూరంలో తళుక్ తళుక్ మని మెరిసిపోతోంది రూపాయబిళ్ళ!

పున్నమి వెన్నెలని ఆకాశానికిస్తున్న నేల మీద చందమామలా కన్నుల పండగ్గా వెలిగిపోతోంది. అద్భుతం! బ్రహ్మాండం! దేవుడున్నాడు!! అలా ఇలాక్కాదు! అమోఘంగా బోలెడున్నాడు.

గా – నీ వాడికి కొన్ని చిన్న దురలవాట్లున్నాయి. కప్పకీ లిప్పకీ – నూరామడ దూరం పెంచెయ్య గలడు. తమ ఈ పదడుగులూ వెళ్ళి వొంగి ఆ సిద్ధాన్నాన్ని అందుకునేలోగా ఇంకో దౌర్భాగ్యుడు అందు మీద చెయ్యి వేస్తే?... అది తన రూపాయేననీ, పూర్వజన్మలో బాకీ తీర్చలేనివాడు ఈ జన్మలో ఇవాళ ఇపుడు ఈ అపత్సమయంలో ఈ రూపేణా ఋణం తీర్చేసుకుంటున్న మహోజ్జ్వల ఘట్టంరా అనీ చెపితే వాడు ఒప్పుకుని తప్పుకుంటాడా? పోబే అని ... లాక్కుంటాడా?

దూరంగా నవ్వులు వినబడి తలెత్తి పైకి చూడబోయాడు. పదిటన్నుల మాగ్నెట్‌లు – ఋణధవ ధ్రువాలలా పనిచేశాయి – చూపుని బుర్రనీ రూపాయి బిళ్ళ రక్కున వెనక్కి లాగేసింది.

అతి కష్టంమీద కళ్ళు మూసుకుని తల పైకెత్తి చూశాడు. రోడ్డు పక్క తూము మీద ఓ రెండు పుంజీల భావి పౌరులు కూర్చుని కేరింతలు కొడుతున్నారు. సిగరెట్లు కాలుస్తున్నారు. ఒక్క వెధవకీ నేల మీద రూపాయి కనిపించినట్టు లేదు. బేఖాతరీ దశలో పెరుగుతున్న భావి పౌరులు గదా అందరికీ నెత్తిమీద కళ్ళే తప్ప నేల చూసే బాపతు కళ్ళుండవు...

అదీ మంచిదే నయ్యోవ్!

పద మగడా పద ... పరిగెత్తి తీసుకో... అన్నాడు ఆకలి పురుషుడు.

పదతాను మగడా పదతాను ... కాని కాస్త ముందూ వెనకా ఆలోచించాలి. వంగి రూపాయి తీస్తుంటే – ఆ వెధవలు చూసి నాదంటారు – లేదా నవ్వుతారు. కాస్త పరువు ప్రతిష్ఠా గట్రా చూసుకోవాలి గదా –

ఇదిగో ఆనందరావ్! నువ్వు నోటికాడ కూడు దగ్గర మీనమేషాలెక్కెడుతున్నావు. ఈ పూటా రూపాయ మనకి అందలేదో – నీ ఆకలి మంటలో అయిదు గాలన్ల పెట్రోలు పోస్తా జాగర్త.

ఏడిశావు – అయనే వుంటే మంగలెందుకని – నీ కంట్రోల్‌లో పెట్రోల్ డబ్బులే వుంటే నా నెత్తురు తాగేవాడివా – సర్లే నోర్మూసుకో డిస్టర్బ్ చెయ్యక ... ఏకాగ్రత ... కాంసంట్రేషన్ ... వన్ టూ త్రీ ... వచ్చేస్తోంది. రూపాయి కదిలి వచ్చేస్తోంది. అమ్మా! శ్రీ మహాలక్ష్మీ! ... లక్ష్మీం క్షీరసముద్ర రాజ తనయాం శ్రీరంగ ధామేశ్వరీం శుక్లాంబర ధరం ... ఇది ముందు చదవాలి కామోసు...

అయిదారుడుగుల దూరంలో వుండగా ఆగినట్టాగి అడుగులు అరడుగులుగా అతి నెమ్మదిగా వేశాడు. సూటిగా వెళ్లి వంగి రూపాయిని తీస్తే – కుర్ర నా కొడుకులు మీదికి దూకి నాది నాదంటే?...

అవునా డేంజరుంది. ఆనందరావులో కవి రచయితా నాటకకర్తా నటరాజూ మేలుకున్నారు. ఆఖరు అడుగు వేసి రూపాయిని ఓ పక్కగా దాటి వెళ్తుండగా

బుజం మీద తువ్వాలు చాలా పోయిగా జారి పడిపోయింది – రూపాయి మీద –
అరె! అని ఆశ్చర్యం అభినయించి ఆగి వెనకడుగు వేస్తూనే వంగాడు తువ్వాలు కోసం. కుర్ర వెధవలసందడి ఆగిపోయింది. చూశారు! చూసేశారు!!

... ఆ ఏవిటి వాళ్ళ బొంద చూసి చచ్చేది. పై తువ్వాలు పడింది; ఆసామీ వంగి తీసుకుంటున్నాడూ – అంతే. దట్సాల్.

ఆనందరావు వేళ్ళు తువ్వాలుని కొంచెం పల్చగా నలిపి రూపాయి బిళ్ళ మీద తడిమాయి. ఉత్తర క్షణార్థంలో తువ్వాలు గుడ్డతోపాటు బిళ్ళని పైకి తీసుకోబోయాయి. కాని బిళ్ళ లేచినట్టు లేదు. మునివేళ్ళకు తువ్వాలు గుడ్డే తగులుతోంది. తీసిన తువ్వాలును మళ్ళా వదిలేశాడు.

కుర్ర వెధవలు నిశ్శబ్దంగా వున్నారు.

చూస్తున్నారా? ... లేపోతే వెళ్ళిపోయారేమో ఆకళ్ళేసి... తలెత్తకుండానే కన్నులెత్తి తూము కేసి చూశాడు. వెధవలు గోడ మీద కోతుల్లా అక్కడే కూర్చున్నారు. కాని కోతుల్లా కిచకిచమనటం లేదు ...

రూపాయిని మళ్ళీ లాగాడు. అది కదల లేదు. నిశ్శబ్దం చేతి మణికట్టులో బ్రిడ్జి మీద రైలింజనులా అదర గొడుతోంది. నిండా మునిగినవాడికి చలేమిటి? హర హర మహాదేవ! – తువ్వాలు తీసేసి ఆ వెండి బిళ్ళని పట్టిగ్గా తీసుకోబోయాడు.

ఆఁ!...

అది రూపాయి బిళ్ళ కాదు! కార్కు సోడా మూత. చదుము చేసి తిరగేసి రోడ్డు మీద పెట్టి చిన్న మేకు కొట్టారు – రూపాయిలా కనిపించింది.

తాడుని చూసి పాముని చూసి తాడుని చూసి పామును చూసి...

నిశ్శబ్దం భళ్ళున బద్దలైంది. ఈలలు, చప్పట్లు హహ్హాహాలు! ఒళ్ళు చచ్చిపోయింది. ఆనందరావు లేచింది. నిలబడి అటు చూసింది. ఓరి కుర్ర నా కొడుకుల్లారా! ఒక దీనుడిని హీనుడిని చేసి నవ్వే పీనుగుల్లారా!... ఈ ఆశ – ఈ బాధ ఈ కష్టం మీకు ఇపుడు తెలీదురా. పదేళ్ళలో పెళ్ళిళ్ళయి ఐదారేసి మంది గాడిద కొడుకుల్ని కని జీతాలందకా అప్పులు దొరక్కా ఆకలి నీరసాలతో ఒళ్ళు తూలీ కళ్ళు తిరిగీ చావబోయే వేళ మీకు అర్థమవుతుందిరా. ... అలా అవాలని శపిస్తున్నానురా... మీరీ గోదారొడ్డు షికార్లూ, సినిమాలూ తెప్పుఁల్చుకుని ఆకలితో ఇళ్ళకెళ్ళేసరికి అమ్మా అన్నం అంటూ వీధిలోంచే పొలికేక పెట్టే వేళకి మీ కంచాల్లో కుంభాలు వొంపడానికి మీ తలిదండ్రులు నానా ఎక్కడెక్కడ గడ్డి కరుస్తున్నారో అప్పులు చేస్తున్నారో అడుక్కుంటున్నారో దొంగతనాలూ మోసాలూ చేస్తున్నారో గొంతుకలు కోస్తున్నారో కాళ్ళు పట్టి దొడ్లూడ్చి ఏవేం హింసలు పడుతున్నారో – మీ ఆకళ్ళ గురించి ఎంతెంత క్షోభలు పడుతున్నారో మీకేం తెలుసురా భావి పౌర కుంకల్లారా అని గుండె గావుకేకలు పెట్టింది.

కసిగా చూస్తూ అలాగే నిలబడిపోయాడు. కళ్ళు నిప్పులు కురుస్తున్నాయి.

ముసిలాడు సిగ్గుతో నెత్తిన గుడ్డేసుకుని పారిపోకుండా – బరితెగించి నిలబడి కసిగా చూడ్డంతో తూము మీద కుర్రాళ్ళు బెదిరారు. నవ్వులు మానేసి తూము దిగి నిలబడి ఆనందరావు వంక చూశారు. వాళ్ళ జోకు బెడిసికొట్టింది. ఆనందరావు

ఇపుడు వాళ్ళ ముఖాన ఉమ్మేస్తే వాళ్ళు కోంబడరు. లాగి లెంపకాయ కొడితే తిరిగి కొట్టరు. ముఖాలలో తప్పచేసి దొరికిపోయిన వాళ్ళలా ఒక జడ్డి నవ్వు జలగలా సాగి నిలబడింది.

పిడుగు!

ఆనందరావు నెత్తిన పేద్ద పిడుగు పడింది. తలని చీల్చి కపాలం బద్దలుకొట్టి లోపలికి దిగి గుండెలో పెఢేలున మళ్ళీ పేలింది.

ఎదరగా వున్న ఆరుగురు భావి పౌరులలో ఒకడు తనకి తెలిసిన కుర్రాడు! బాగా తెలిసినవాడు.

తన పెద్ద కొడుకు!

17 ఏళ్ళ యువరాజు!

సుందర్రామారావు!

మైగాడ్!

ఇంతకన్న అవమానమేమి! ఓ రామచంద్రా! ఇంతకన్న అవమానమేమి?

తండ్రిని ఓడించిన వీరులుండేవారు. ఇవాళ తండ్రిని చావుదెబ్బ కొట్టిన వీరులు. అబ్బా! ఏమి దెబ్బ!

ఆనందం గుండెల్లో అగ్ని పర్వతం పేలింది. లావా ఎగజిమ్మింది.

శివుడు విషాన్ని మింగి గొంతులో ఆపినట్టు ఆనందం పైకి తన్నే లావాన్ని గొంతులో ఆపేశాడు. అది తన కన్న బిడ్డ మీద పడితే నాశనం అయిపోతాడు. అంతలో లావాని పరిమార్చి కన్నీరుగా మార్చాడు. కోపాన్ని ఏడుపులోకి తెన్గించాడు.

కన్నీళ్ళు తన్నుకొచ్చాయి.

భోరున ఏడవాలి. గుండె కాళీ అయేలా ఏడవాలి. గోదావరికి వరద తగిలేట్టేడవాలి.

ఎక్కడ?

ఇక్కడ కాదు.

ఎప్పుడు!

ఇప్పుడు కాదు.

యాభైయారేళ్ల బడిపంతులు పబ్లీకున ఏడిస్తే – ఎవరూ జాలిపడరు. నవ్వుకుంటారు. నవ్వుతారు, నవ్విపోతారు.

ఇది ఇంకా అవమానం.

ఎక్కడో చాటుకుపోయి కసిదీరా హాయిగా ఏడిచెయ్యాలి. గుండె బరువెక్కిపోతోంది. తడుస్తున్న దూది బస్తాలా. – తొరగా బరువు దించేసుకోవాలి. నీళ్ళలో ఉప్పు బస్తాగా మార్చి పారెయ్యాలి.

"నీ ఏడుపు ఎప్పుడేనా ఏడవచ్చు. ముందు నా ఏడుపు చూడు. ఆకలి... ఆకలి"

"ఒరే! ఒరే! నక్షత్రకుడా! ఏజంటు వెధవా... నీకేవన్నా బుద్దుందిరా?... ఈ యేడుపు వాయిదా వేసే రకం కాదురా సన్నాసీ... కన్నకొడుకు – తండ్రిని పూలున్నరచేసి పూలు ముప్పావులా నవ్వాడురా... ఇటువంటి దెబ్బ... ఇటువంటి శిక్ష – పురాణేతిహాసాలలో చరిత్రలో కాశీమజిలీల్లో ఎక్కడా లేదురా. ఈ బాధ భరించలేనురా. నేను వాడి కడుపాకలి కోసమే రోడ్డుమీద రూపాయి కోసం

వంగామరా... అయినా వాడు నన్ను చూసి నవ్వి పోయాడురా... అమ్మబాబోయ్... ఓ ర్నాయనోయ్... ఏం బాధ, ఏం బాధ..."

"బ్రదర్! నీకంత కోపం అయితే వాడిని ఎడా పెడా నాలుగు లెంపకాయలు కొట్టి కోపం తీర్చుకో. ఒక్క రూపాయి డబ్బుల కోసం మళ్ళీ వంగు. మళ్ళీ వంగు... మళ్ళీ వంగు... ఇంకెక్కడైనా వంగు – చోరీ చెయ్యి, జేబులు కొట్టు. నాకన్నం పెట్టు. అంతేగాని, నీ దిక్కుమాలిన దుఃఖ సముద్రంలో హాయిగా ఈతకొడుతూ నన్ను మాడ్చి చంపకు. నీకా హక్కు లేదు."

"దుర్మార్గుడా! నా వల్ల కాదురోయ్ ... మొగుడు చచ్చి ఇల్లాలు ఏడుస్తుంటే రంకు మొగుడొచ్చి రవికలో చెయ్యి పెట్టాట్ట! అలా వుందిరోయ్. కన్నీరుతో కడుపు చెక్కలయి పోయేలా వుందిరా... ఆ నీరు బయటికి పోతేగాని బతకలేనురా. హార్టెటాకు వచ్చేస్తుందిరా."

"నీకు హార్టుంటేగా ఎటాకు రాటానికి. అదే వుంటే వాల్మీకి ఫామిలీ గురించి, ఆకలి గురించీ ముందే ఆలోచించేవాడివి – వానజల్లు వట్టివేరూ, సుబ్బలక్ష్మి బుజాలూ కాదు."

"బాబ్బాయి. దెప్పకురా... ఒక్క నిమిషం. నేను గోదాట్లో దిగిపోతాను. నాలుగు మునుగులు మునిగి గబగబ ఏడిచేస్తాను... ఆనక నీ గులామును."

ఆకలేజంటు సమాధానం వినకుండా ఆనందరావు పరుగున గట్టు చివరకి వెళ్ళి చరచర మెట్లమీదినించి ఉరకలు పరుగులుగా దిగేసి గోదావరి రేవులో మొలబంటి లోతు దాటి ఆగాడు. బుడుంగున మునిగాడు.

శీతాకాలపు చలి...

చలికి ఒళ్ళు ఝుళ్ళు మంది.

గుండె జివ్వుమని బిగించుకుపోయింది. లోపల కన్నీళ్ళు – కళ్ళదాకా వచ్చిన కన్నీళ్ళు అయిసుగడ్డలయి ఆగిపోయాయి.

కొయ్యబారిపోయాడు.

బుర్ర పర్రయిపోయింది. ఎలా... ఈ అయిసు కరికించి కన్నీరుగా తెగ్గించాలి... కార్చాలి... ఎలా ఓ కప్పు వేడి కాఫీ తాగితే –? ఓ పెగ్గు బ్రాందీ వేసేస్తే –? కాని చేదు. ఎప్పుడో స్టూడెంటు వయసులో వుండగా ఓ ఫ్రెండు పోయించాడో పెగ్గు. ఇంట్లో కంపు తెలిసింది. మావయ్య లెంపలు వాయించేశాడు. నిషా దిగిపోయింది. చెంపల నెప్పి దిగిపోయింది. దరిమిలా పెళ్ళాడి ప్రేమ నిషాలో జారి పోతే లేచేవేళకి ఐదుగురు పిల్లలు మిగిలారు... రేవులోకి కూనారం లాంచి వస్తోంది. అటు చూశాడు. లాంచి చెక్క మీద షావుకారు సుబ్బారాయుడుగారు నించున్నారు సంచి పట్టుకుని.

ఆయనకి తను మొత్తం 370 రూపాయలు బాకీ. చూశాడో నెత్తి మీద కాలేసి తొక్కేస్తాడు – బలి చక్రవర్తిలా

వెధవ ప్రాణం పోతే పోతుందిగాని – ఏడుపు కడతేరా ఏడవకుండా చస్తే? ఆ కోరిక మిగిలి – దెయ్యమైపోవాలి. లాంచి దగ్గరపడింది. ఆగింది. ఆనందరావు ఠంగున నీళ్ళలో మునిగాడు సుబ్బారాయుడు చూసేలోపల. ఊపిరిసలపడం లేదు.

ఏడుపూ ఏడుపూ రామ్మా... రెండు మూడు ఇనిస్టాలుమెంట్లుగానేనా రా. హామ్మో! ఇక వల్లగాదు. నీళ్ళలోంచి తలపైకెత్తి ఆటేపు తిరిగి వూపిరి పీల్చాడు.

కొంచెం తలపక్కకి తిప్పి వెనక్కి చూశాడు. షావుకారు గమనించలేదు. కొంచెం అటుపక్కగా తడిగుడ్డలతో మెట్లెక్కుతున్న ఇల్లాలి జఘన సౌందర్యం చూస్తున్నాడు.

అబ్బ! ఎంత బావున్నాయి! ఇట్నించి చూస్తుంటే – కాని, గమత్తేవిటంటే – ఆవిడగారికి తెలీదు. తన వెనకవేపున పిరుదులు ఇంత ప్రాణాలు తీసేంత అందంగా వుంటాయని...

"ఒరే, పకీరూ కాస్త ట్రంకుపెట్టె గట్టుమీదకి చేర్చిపెట్టరా?" అన్నారెవరో.

అమ్మో! ఆ గొంతు శరభయ్యది... పోయిన శివరాత్రినాడు వాడు గోదాట్లో స్నానం చేస్తూ హర హర మహదేవ, శంభోశంకర అంటుండగా కరెక్టుగా పదును చూసి పాతిక రూపాయలు అప్పడిగాడు తను. దేవుడిని తల్చుకుంటూండగా అడిగినందుకు తిట్టిపోసి గట్టు మీద కెళ్ళగానే ఇచ్చాడు పాతికాను. శ్రీరామనవమి లోపల ఇచ్చేస్తానని నీళ్ళలో నిలబడి ఒట్టేశాడు. శ్రీరామ నవమి వెళ్ళిపోయింది. మళ్ళీ శివరాత్రి రాబోతూంది... వెనక్కి తిరిగి మునిగే టైము కూడా లేదు. ఉన్నపళంగా జఘన సుందరిని ఇంకొక్క క్షణం చూసేసి – ఉన్నచోటే మునిగి ఊపిరి బిగబట్టాడు. కృత త్రేత ద్వాపర కలియుగాలు పూర్తి అయిపోయాయి. యుగాంత జలప్రళయం వచ్చేసింది. అందర్నీ ముంచేస్తోంది.

"బ్బాబోయ్" అంటూ లేచాడు. అప్పటికే శరభయ్య రోడ్డెక్కిపోయాడు.

బ్రతుకు జీవుడా.

"అకర్లోయ్ ఆకలి!" అన్నాడు ఆకలేజంటు.

"ఛావు."

"నేను చావడమా? నేనంటే ఎవరు? వాల్మీకి ఫామిలీ... అంటే నీ పెళ్ళాం అయిదుగురుపిల్లలూ.... చావాలా?"

"ఇగో... ఇగో! వాళ్ళ జోలికి పోకు. వాళ్ళనలా బతకనీ"

"బతకనివ్వాలనే నా తాపత్రయం!"

ఎదర మెట్ల మీంచి ముగ్గురు కుర్ర వెధవలు దిగారు. చేతిలో సిగరెట్లు... వెధవలు సర్వెంటు వెధవలు! మామూలుగా తనని చూస్తే సిగరెట్లు వెనక్కి పెట్టి దాచేసి గజగజ వణికేవాళ్ళు కాని వాళ్ళలో ఇద్దరికి తమ రెండు పదులు బాకీ. ఇపుడు తనే గజగజ వణకాలి. గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగాడు. లాంచి మీద ఇంకో ఇద్దరు యములాళ్ళు!

గభాలున మునిగాడు. ఈ రేవులో ఇక బతకలేం – మునుగుతూ లేస్తూ, తల ముంచుతూ తీస్తూ నీళ్ళలోనే జరుగుతూ రేవుకి దూరంగా నడిచాడు. ఇక్కడ జవంగాళ్ళు లేరు. గట్టుకేసి రెండడుగులు వేసి ఆగాడు. మోకాలు బంటి నీళ్ళలో నించున్నాడు. జరిగిన పరాభవం గుర్తుచేసుకున్నాడు...

రూపాయ బిళ్ళ అనుకుని రోడ్డుమీద సోడా బిళ్ళకోసం వంగాడు తను. నలుగురు వెధవలు నవ్వారు. సర్లే కుర్ర వెధవలు అని సరిపెట్టుకునేవాడే. కాని, అందులో ఒక వెధవ తన కన్నకొడుకు... చదువుకున్న వెధవ... తనని చూసి నవ్వాడు...

కోప్పడే సందర్భం కాదు. ఏడవాలి, ఏడుపా! రా! గుండె! బద్దలయిపో... కన్నీరూ! కారుతూ రా... జలపాతంలా కారు. జలపాతంగాదుమూత్రపాతం అంత కూడా కన్నీరు కురవ లేదు. ఈ కన్నీరంతా కిందకెళిపోయిందా?... అన్నట్టు ఇదో కొత్త బాధ. పొట్టవుబ్బి పగిలేలా వుంది. రోడ్డెక్కి ఏ గోడ దగ్గరో కూచుని ఏడవాలి... ఈ గోదాట్లో కన్నీట్లో చీకట్లో వెన్నెట్లో ఎట్లో అట్లు ఇక్కడే నించున్న పళంగా కానిచ్చేస్తే! కానివ్వడానికి తనెవ్వడు? అదే జరిగిపోతోంది. ఎంత హాయి! ఇన్ని కష్టాల్లో కూడా ఎంత సుఖం! ఎంత హాయి ఈ రేయి నిండెనో! ఎన్నినాళ్ళకి బతుకు పండెనో... వో వ్వో! వొహ్వో! హు! అర సున్న వుంది. అరసున్నలు వాడకంలో లేవుట. హు! హు! హు!... కదిలి గట్టెక్కుతున్నాడు.

గోదావరి నిండా సుబ్బరమైన నీళ్ళున్నాయి. తిండెలాగూ లేదు. "కాసిని మంచినీళ్ళయినా పంపి చావకూడదూ?" అని గొణుక్కున్నాడు సొంత ఆకలి పురుషుడు.

"ఆ నీళ్ళు ఖరాబు చేశాను. అవి తాగడం ఎలా? నేనేం మురార్జీ దేశాయిని కాదు."

"అయినా బాగుండును. ఆయన వయసు 96, హాయిగా ఆరోగ్యంగా ఉన్నాడు."

"ఒరేయ్! సొంతాకలీ! నువ్వూ ఆ ఏజంటు గాడితో ఏకమై సాధిస్తున్నావా? నీ కిది ధర్మం గాదు."

"గోదాట్లో వుండగా మంచినీళ్ళడగడం కూడా తప్పేనా? మావాడేవన్నా గంగాజలం అడిగాడా? అయిసువాటరడిగాడా? నారాయణా అంటే బూతు మాటలా వుంది" అన్నాడు ఏజంటాకలి చిరాగ్గా.

"పరగడుపునే మంచినీళ్ళు పట్టిం చేస్తే ఆకలి ఛస్తుంది" అన్నాడానందరావు.

"ఆకలి చంపడమేగా మన కాంట్రాక్టు... లోకంలో ఏ హత్య అయినా నేరంగాని, ఆకలిని చంపడం ఒక్కటే మహాపుణ్యంగా పరిగణి స్తుంది. ధర్మశాస్త్రం - సొంతానిదైనా ఇంకోడిదైనా."

"వద్దులే - వికారం పెడుతుం దయ్యా... కాస్సేపాగు... ప్రశస్తమైన కన్నీళ్ళు పంపిస్తాను..."

"గుండె మంటలారిపే చన్నీళ్ళు
కన్నీళ్ళు
ఉండమన్న ఉండవమ్మ శాన్నాళ్ళు"

"పాటలోటి మన బతుక్కి -"

"కుషీ పొంగిపోయి గాదు - ఆ పాట పాడేది"

సరేగాని, ఆ పాటకర్థం తెలుసా? మహాకవి ఏమన్నాడో చూడు. కన్నీళ్ళు ఆర్చేది గుండెమంటల్నిట! ఆకలి మంటని కాదని ఆ పాట వల్ల మనకి అర్థం అవుతుంది. నువ్వేమో కన్నీళ్ళు పంపిస్తానని సముదాయిస్తున్నావు. అవి మాత్రం వుండిచచ్చినట్టు ఉంటే – ఇందాకా రోడ్డు మీద రూపాయి బిళ్ళ దగ్గరే ఒలికేవి. కన్నీళ్ళు పంపిస్తాట్ట... కన్నీళ్ళు. గొప్ప కామందు. భగీరథుడు –"

వాదించే ఓపిక లేక నోరు మూసుకున్నాడు ఆనందరావు. ఇందాకా రోడ్డు మీద కోపం మాత్రం తన్నుకొచ్చింది. కోపంలో ఏడవడం ఎలా? సమయం సందర్భం లేవు. వెధవని అనుకున్నాడు. అది మాత్రం సులువా?

సందుల్లో నడుస్తున్నాడు. చీకట్లో మొహాలు బాగా కనబడవు. తన పేరు కాకుండా ఇంకోడి పేరు చెప్పి – కాస్త రేచీకటున్నవాడి దగ్గిర అప్పడిగేస్తే –? నవ్వొచ్చింది పిచ్చి ప్లానుకి – ఛీ! ఏడిసినట్టుంది. కసిదీరా ఏడవాలనీ ఏడ్చి బరువు దించుకోవాలనీ ఏడుస్తుంటే – మధ్యలో నవ్వొకటా? – అపశకునంలా? ఛీ!

రా! ఏడుపూ రా! కారు... కన్నీరూ! కారు. కురు, జలపాతంలా కురు.

నెత్తిమీద దోసెడు నీళ్ళు ఛెళ్ళున పడ్డాయి. "హాయ్" అంటూ అదిరిపడి పైకి చూశాడు.

పైన ఎవరో ఒకావిడ బాల్కనీలోంచి వంగి, తొంగి చూసింది. చేతిలో మరచెంబుంది.

"అయ్యో నా రాతా! బాబ్బాయి తప్పైపోయింది. నీళ్ళు తాగి కాసిని మిగిలినట్టుంటే పారబోశాను. ఎంగిలి కాదు బాబూ. ఎత్తిపోసుకునే తాగాను. కరచి పెట్టి కాదు. తల తడిసిందా?"

"తలేం ఖర్మ – బతుకే తడిసింది" ఆనందరావు చిరాగ్గా, అసహ్యంగా పైకి చూస్తున్నాడు. రావలసిన కన్నీళ్ళ బదులు సెన్సారు మాటలు ఎగజిమ్ముతున్నాయి, చిచ్చుబుడ్డిలో రవ్వల్లా –

"పర్లేదు. తల తడిసే వుందిలెండి." అంటూ తడి తలని తడిమి చూసుకుంటూ కదిలాడు.

రావే రావే కన్నీరూ

బావని పట్టుకు తన్నేరూ

ఛి... ఛి... ఛి... దారుణం. కన్నీరనే కరుణ రసం – తప్ప దిక్కుమాలిన మిగతా రసాలన్నీ తన్నుకొచ్చాయి. క్రోధం, కామం, మదం, చొంగ, చిరాకు, ముర్రాడ్జీ, జుగుప్స, సమస్తం – అభిషేకం కూడా జరిగిపోయింది. కరుణ రసాత్మకమైన కన్నీరు మాత్రం కరుణించలేదు.

"రిచ్చా! ఐగార్రిచ్చా రమ్మంట్రాడైనారూ!"

"రిక్షావా? నాకా? ఎక్కడికి? మా యింటికా!" అన్నాడు పరాగ్గా.

"ఐ బాబూ! బలేవోరే! మనింటికైతే రిచ్చా అడుగుతానా? బలే వోరే!... మెరకీదికండి. కొత్త సమస్తరాదికి కొత్త సవర్తలండి. పచ్చనోటూ పైన పదార్రూపాయలూ... రిచ్చాకి మీ దయే" అనుకోకుండా హాస్యరసం కూడా గుమ్మరిల్లింది.

హు... హు... హు... హు... ఆనందరావు పొట్టచెక్కలయ్యేట్టు విరగబడి నవ్వసాగాడు. గిరగిర తిరిగి పోయాడు. గంతులేశాడు. ముసలాడికి దసరాపండగ... హ హ హ హ... నవ్వి నవ్వి కంటనీరు తిరిగేంత పనయింది.

రానీ రానీ... ఈ రకంగానేనా కన్నీర్రానీ, వస్తే, దీంటోకి కరుణరసం కాలవని కలిపెయ్యొచ్చు. నవ్వులోంచో బాధలోంచో ఏడుపంటూ అసలు రానీ! దీని సెన్సారు... మొయ్య...

కాని – రాదే! దీని సెన్సారు తెగ... అదిగో వస్తోంది... కదిలింది కదిలింది గంగ...

"అమ్మో!" కోతి గంతులేస్తున్న ఆనందం కంగారులో గాజు పెంకు మీద కాలేశాడు. కసుక్కున దిగింది. ఓ కాలు పైకెత్తి పెంకును పీకాడు.

"ఏడుపూ! రా! రా! ఇదే సందు... ఇది మంచి సమయము! రా! రా! రా!"

రాలేదు... రాటం లేదు. ఆరాటం తప్ప...

ఒరే కాముడూ! కడుపులో కామేశ్వర్రావులూ! ఛి... ఆకలిగాడికి కాముడని పేరేమిటో! రెండూ ఆకళ్ళేనా? కాముళ్ళు పలకలేదు. వాల్మీకి ఏజంటూ, వాడి ఫామిలీ ఏజంటూ ఇద్దరూ కడుపులోని మంటల్లో దూకి చచ్చిపోయారు.

ఇపుడు ఆకల్లేదు. హాయిగా చల్లగా వుంది తనకి.

కాని – వాల్మీకి ఫామిలీ? వాళ్ళేం ఏడుస్తున్నారో – తిట్టుకుని శపిస్తున్నారో? శపించరు. నాకు రూపాయి దొరకాలని దీవిస్తుంటారు. దొరికించమని దేవుడిని ప్రార్థిస్తుంటారు – ఆకలేసి చచ్చిపోయి నీరసం వచ్చింది.

అన్నట్టిదింకో రసం. నవరసాల్లో ... ఛి... కాదు... రసంగాని రసం నీరసం... నీరసం పూనేసింది పాకాలి ... డేకాలి... బరువెక్కిన కాళ్ళు రెండూ వూడదీసి బుజాన వేసుకున్నాడు... చేతులు రెండూ మడిచి జేబులో కుక్కేసుకున్నాడు... కుళాయి నీళ్ళతో కడుపులో జలప్రళయం పెట్టేశాడు. ఆకలీ, రోక! కూడా అందులో మునిగి చచ్చిపోయాయి – తనూ చనిపోయాడు.

ఇంటి దగ్గర తలుపు నెట్టగానే తెరుచుకుంది. రామరాజ్యం గదా! దొంగల భయం లేదు. తలుపులు గడియలుండవు... చెట్టు కింద డేరావాళ్ళకి తలుపులే వుండవుట! వాల్మీకి ఫ్యామిలీ అంత తలోమూల నిద్రపోతున్నారు.

జేబులు తడిమే పెళ్ళాం వుండదు. పొట్ట జూసే తల్లి వుండదు. బియ్యం తెచ్చారా అని చూసే పెద్ద కూతురుండదు. కాని, వాడు...? అడుగో, పెద్ద కొడుకు... యువరాజు. అయిదున్నరడుగుల పొడుగున తాటిబొందలా బోర్లగిలా పడుకున్నాడు.

వెధవా! ఎంత పని చేశావురా! కంచంలో సున్నంపెట్టి అన్నం తినరా అంటే నీ కెలా వుంటుందిరా! సోడా బిళ్ళని చూపించి రూపాయిలా కనిపించమంటావా? నన్ను వంగమంటావా? నన్ను చూసి నవ్వుతావా? గాడిదా! ఇంత పెద్ద అవుమానం ఏ బిడ్డా ఏ తండ్రికీ చెయ్యలేదురా... నిన్ను... నిన్ను... నరికేసినా పాపం లేదు... వద్దు. నరికితే చచ్చే లోపలమేలుకొని – నాన్నా! అన్నం తెచ్చావా? అంటాడు.

తను చావాలి. చావు కన్న అర్జంటు – ఏడవాలి ఏడుపా! ఏడుపా!... రావే లాలీ రామస్వామీ లాలీ...

ఆనందరావు... అవులించింది... నిద్రాదేవత నిన్ను వరించెగదరా నిర్భాగ్య దామోదరా! 'నిర్భాగ్యం అప్రైతచ్చు. అసలు తనే అప్రైతచ్చు... పెద్ద తచ్చు. ఇన్ని బాధల్ని – ఇంతాకల్నీ సర్దేసే నిద్రేసే. హాఁ-య్ రామచంద్ర...

నారాయణ నారాయణ అంటూ ఆ నలుగురూ తనని లేపేశారు. మోసుకు పోతున్నారు.'

పోనీలే – పించను డబ్బులు, సి.ఎఫ్.లో అప్పులుపోగా, మిగిలేవి వస్తాయి. 'వాల్మీకి ఫ్యామిలీ' నాలుగైదు నెల్లు, రెండు మూడు పూటల్లాలింటుంది. ఆ లోపల ఇంటివాడూ, అప్పులవాళ్లూ బాధపడో – భయపడో వసూళ్ళకు పీక్కుతినరు. ఇంకో నాలుగైదు నెల్లుమాడినా ఆనక తనాఫీసులో పెద్దకొడుక్కి ఎటెండరు పని పడేస్తారు. స్వర్గానికి మెట్లమీద జఘనసుందరి... మెల్లెక్కుతోంది. వెనక నించి చక్కగా చూస్తున్నాడు. నీ కదేం బుద్ధి అని ఎవడూ అనలేదు. ఎవడికీ కనబడదుగా ఇదీ! పెద్దకొడుకు ఏడుస్తూముందుకు వంగాడు. మీదకు వంగాడు నిప్ప కుండతో.

గాడిద కొడుకా! నిన్న రాత్రి సోడా బిళ్ళ పడేసి నన్ను వెధవని చేసి నవ్వావు. ఇపుడు ఏడుపా? ఏది నిజంరా? రెండూనా? నాకు నువ్వు గర్భశత్రువివి రా... రా నవ్వుతో నా కడుపులో అరని చిచ్చు పెట్టావురా.

సుందరరామారావు కుండలోని నిప్పులు తండ్రి పొట్ట మీద పోశాడు.

"తలకి కొరివి పెట్టాలిరా దరిద్రుడా... పొట్టమీద కాదు. పొట్టలో మంటలు బోలెడుంటాయి."

కడుపు భగ్గుమంది. దిగ్గున లేచి కూర్చున్నా డానందరావు.

కలన్న మాట... చావలేదు... ఇంట్లోనే వున్నాడు. ఆకలి మండిపోతోంది. అందరూ పడుకున్నారు. ఏదో తెచ్చుకు తినేసుంటారు. లేకపోతే, తనలా లేవరూ? దేకుతూ వెళ్ళి ఓ మూలనున్న మంచినీళ్ళ బిందెలోంచి నీళ్ళు తాగబోయాడు. గ్లాసు లేదు. చెయ్యిపెట్టి పురిషెడు తీసుకు రెండు గుక్కలు తాగాడు. వేడిగా వున్నాయి. వెధవ బిందె. ఇత్తడి బిందె బదులు మట్టి కుండలో నీళ్ళు చల్లగా వుంటాయి. గుండె మంటలారిపే కుండలో నీళ్ళు చన్నీళ్ళు.

అయినా బిందె పెట్టుబడిదారీ బుద్ధి. ఒక్క బిందెకి వంద కుండలు... హుఁ... ఇక్కడా అరసున్నా వుంది. ఇవాళ బిందెని అత్తారింటికి తోలెయ్యొచ్చు. రాత్రి బంగాళా దుంపలు వేపడం, కుర్ర వెధవకి ఆమ్లెట్టూ...

అన్నట్లు ఏడవాలిసిన పనోటుండిపోయింది కదూ... ఈ వెధవ చేసిన అవమానమేగా... ఇది మంచి సమయం... ఇదే మంచి సమయం... ఎవరూ చూడరు. కన్నీరు జలపాతంలా కురిసినా, నేల తడవకుండా బిందెలో... ఏడిసినట్టుంది. ఇందాకా గోదావరి ఖరాబు... ఇపుడు బిందా? ఛి... అయినా మురార్జీ జలాల కన్న కన్నీరు బెటరే... దీని వైద్యంపట్ల గురించి రీసెర్చి చెయ్యలేదేమో! కన్నీళ్ళు పవిత్రమైనవే... నా బొంద. మహాకవి చెప్పాడు అని కూడా టూ వెరైటీస్... ఏడ్చినా... నవ్వినా కన్నీళ్ళే వస్తాయి. ఏ కన్నీరెనకాతలేముందో తెలుసునా? నా కన్నీరెనకాతల ఏముంది? నాకే తెలీదు. ఏడుపా?... కాదు... అదే అయితే ఇందాకే కారేవి. ఇది కోపం బాపతు. కసి బాపతు. ఉడిరాటంలే... ఇవి ఆవిర్లా

ముక్కులోంచి సెగల్లా బైటికొస్తాయేమో!... ఏమో మరి... పర్లే రానీ – రానీ... కన్నీరానీ... మొహం వంచి ముక్కాడు. కన్నీరాలేదు.

గాజుల చప్పుడు – ఉలికిపడి పక్కకి చూశాడు. భార్య మూడంకె వేసి పడుకుంది. మళ్ళీ చప్పుడు. తన భార్య కాదు. పక్కవాటాలోది. 'హుఁ వద్దు.'

"ష్"

"పిల్లల్లేస్తారు."

"పీకల్దాకా మెక్కారు. తాగుడుకన్న ఎక్కువ మత్తు తిండి... లేవరు..."

"ఛీ... పిల్లల్నిలా అంటానికి సిగ్గులేదూ?"

"లేదు –"

"హుఁ"

గాజుల చప్పుడు.

నాలుగేళ్ళనాటి అనుభవాలు. ఎంతటి మధుర క్షణాలు... పెద్ద పెద్ద గదుల్లో – ఎవరూ లేని తోటల్లో 'ఏడిస్తే' ఏడిసినట్టుంటుంది... కాని – పిల్లల్లేస్తారనే భయంతో పక్కవాటాలో వింటారనే సిగ్గుతో – ఆహా! సొంత పెళ్ళాలతో కూడా దొంగచాటు మైథునం! పెద్ద బంగళాల్లో వాళ్ళకీ అదృష్టం లేదు. అందుకే పెళ్ళాలు బోరుకొట్టి కలుపుగడ్డి మేస్తారు వాళ్ళు. కోటి రూపాయలు గుమ్మరించినా ఈ ఆనందం, త్రిల్ రావు. దాంపత్యంలో త్రీడీ ఇఫెక్ట్ – ఆనందానికి ఊపిరి బరువెక్కింది.

ప్చ్... ప్చ్... ష్... ఉండండి... రెక్క చిరిగి పోతుంది. గాజులు చిట్లాయి. హబ్బ... గుచ్చుకుందా... ఫర్లేదు... నిట్టూర్పులో బరువైన నిట్టూర్పులు.

ఛీ... దరిద్రం... కొండంత దుఃఖం దించుకుందికి (విసర్గలున్నాయి జాగర్త) ఏడవబోతే పక్కవాటావాళ్ళేమేదుస్తున్నారో, ఎలా ఏడుస్తున్నారో – తనకెందుకు? నీచపు చెవులు – చెవుల తప్పుకాదు. నీచబుద్ధి – చెవులూ కళ్ళూ బుద్ధియొక్క పరికరాలు మాత్రమే... ఇక్కడ లాభం లేదు. ఈ చప్పుళ్ళు వింటూంటే ఏడుపెలా వస్తుందిటా? తన కన్నీటి తపస్సుకి – ఏకాగ్రతకి ఈ విధువన కూజితాలు భంగం కలిగిస్తున్నాయి. ఇలా జాగుచేస్తే తెల్లారిపోతుంది. పిల్లల గోల – కాఫీ బాధ – పాల మనిషి వెటకారాలూ – అద్దెల పకీరు హడావుడి... అమ్మో! ఏడిస్తే ఇపుడేడవాలి... మిస్సయితే రేపంతా బోలెడు పనులు. ఇంకో గుక్కెడు నీళ్ళు తాగి, మెల్లిగా లేచి పెరట్లో తులసి కోట దాటాడు. బావి దగ్గర ముక్కాలి పీట మీద కూర్చున్నాడు. గొంతు సవరించుకున్నాడు. చేతుల్లో తల పెట్టుకున్నాడు డొక్కునే భంగిమలో. ఇక్కడ కొంచెం హాయిగా పైకి ఏడ్చినా పరవాలేదు. బావుంటుంది. వెక్కి వెక్కి కాదు. మంద్రస్థాయిలో ఏడవచ్చు. గుండెలవిసేలా – కాళీ అయిపోయేలా – కన్నీరయిపోయి నెత్తురు బొట్లు కూడా రాలేలా ఏడిచెయ్యొచ్చు. ఎంతవమానం, వు... హూ... హూ... హూ...

ఏడుపు రాదేవిటి? ఇందాకా తాగిన మంచినీళ్ళు కడుపులో దిగే బదులు గుండెల్లో ఒలికిపోయాయా? గుండె మంటలార్పేశాయా? కరుణ రస ఘట్టంలో కన్నీటికి కొరవేమిటి?... ఏమో... కన్నీరు కదల్టం లేదు... దీని దుంపతెగా... సరే కన్నీటి కథలు గుర్తుచేసుకుందాం. పురాణాల్లో చరిత్రలో – జీవితంలో మహోజ్వల

ఘట్టాలు జ్ఞాపకం చేసుకుందాం... వెలిసిపోయిన పెళ్ళాంతో సంసారంలో ఒక్కోసారి ఊంపు తేకపోతే సినీమా తారలనీ – పరదారలనీ అవాహనం చేస్తారుట. అంత ఫూనుకుంటారుట. – 'పంచ' దారకన్న పరదార తీపిరా అన్నాడు మరో మహాకవి... ఇప్పుడు మనక్కావలసింది సెక్సోద్రేకం కాదు. కన్నీటిని కదిపే వేడి. హరిశ్చంద్ర చక్రవర్తి అలిని వేలం వేశాడు. ఏడుస్తూనే. అహా! ఎంత బాధాకరమైనది. యావదాంధ్రలోకం కన్నీరు మున్నీరుగా విలపించారు. డి.వీ. సుబ్బారావుగార్ని చూసి – ధర్మరాజు అన్యాయానికి బలై, అడవుల పాలయ్యాడు. కళ్ళెదురుగా దుష్టులు పాంచాలి పైటలాగుతుంటే, ఏడుస్తూ వూరుకున్నాడు. ఓ ధర్మరాజా! ఆ బిగబట్టిన కన్నీళ్ళు కాసిని అనందరావుకి అప్పివ్వగలవా? ఏడుపు రాలేదు.

ఊహూ... పురాణాలు మరీ పాతని. ఏడుపు తెప్పించలేవేమో! ఈ కాలపు ఘట్టాలు బోలెడున్నాయి... సాయంత్రం లైబ్రరీలో పాత పత్రికలు బోలెడు చదివాడు – ఆ!

హర్తాళ్ డ్యూటీ కెళ్తున్న పోలీసుని కౌగలించుకుని అతని భార్యాబిడ్డలు విలపించారు. మళ్ళీ చూస్తామో లేదో –

పాపం!

ఏడుపు రాలేదు.

మంత్రిగారి సన్మానసభ సగంలో వుండగా చావు కబురు వచ్చి సభ రసాభాసయిపోయింది.

ఛీ! నవ్వొచ్చిందేవిటి?

టీ.వీ. లలిత సంగీతం పెడదారి పట్టకుండా తన దారిలోనే వున్నందుకు రేడియో సంగీతం అనందించినా – అసూయతో విలపించింది నా గొంతుకే నీ మొహం కూడా తోడై –

హు... హు...

రైలు మంత్రిగారు ప్రమాణస్వీకారం చేస్తుండగా పెద్ద పేసంజరు రైలు నదిలో పడి 1500 మంది మరణించారని వార్త. మంత్రి దిగ్భ్రమ చెందారు – ఇంతలోనే రాజీనామానా! అని.

ఏడుపా!... జాలి పడేవా రావే... రావే...

తన బిడ్డల్లో కొందరు పరకామణిలో దొంగపనులు చేస్తుంటే ఏమీ అనలేక చూస్తున్న వెంకటేశ్వరుడి దీనగాథ...

లాభం లేదు... హు...

ఇది బెస్ట్... హోం మంత్రి చిన్నకొడుకు రేప్ చేసిన పోలీసు భార్య దీనగాథ... చివరకామె భర్తనే అరెస్ట్ చేసి, జైలుశిక్ష వేసి, రద్దు చేసి, ప్రమోషన్ యిచ్చి – అవిడకి ఎం.పి. (మహాపతివ్రత) బిరుదునిచ్చి...

దిక్భ్రమ? – కాని, ఏడుపు రాటంలేదు.

చిత్తశుద్ధిగల జర్నలిస్టు చెత్త సినీమాని పొగుడుతూ, మాంచి సినీమాని తెగడుతూ ఒకే పేజీలో రాయవలసిన దుస్థితి ఏర్పడి – పెన్నుతో పొడుచుకుని అత్మహత్య చేసుకోబోయాడు.

కాక్కారోక్కా.

ఆ!... అప్పుడే తెల్లారిందా? – తోందా. కాని, నీ వల్ల కాదు. నీ విడుపు కోసం నా పాట ఆగదు, నీ విడుపు సాగదూ, నా ఆ పాట ఆగదూ దూ.. దూ... దూ.. దూ... దూ..

కొక్కొ_రొక్కో_.

అమ్మా! ఆకలి.

వెధవా! నోర్ముయ్.

పాలమ్మా! పాలు.

నీకేం బుద్ధుందా? ఆడంగులు నీళ్ళోసుకుంటూంటే చూస్తావా? దున్నపోతా?

కౌసల్యా సుప్రజా రామా... అంబా...ఠంగ్... ఠంగ్... గుడిగంటలు... ఈలపాట... అత్తయ్యా! చూడండా పిల్లాడు – బూతు పాటలు పాడుతున్నాడు. పాటెక్కడే – ఈలే కదా? పాట వరసే కదా... బలెవారే.. దాంటో వచ్చే మాట వరసలన్నీ పచ్చి బూతులు... అలాగా... ఏరా పుండాఖోర్! ఏవిటా కూతలు? కాఫీ అయిందా?

గోవిందా – గోహో... విందా అంటూ ఎండి పోయిన ఎర్రబడ్డ కళ్ళతో ఇంట్లోకి నడిచాడు ఆనందరావు.

ఇత్తడి బిందెను కుండల బదులు 170 రూపాయిలకు గుట్టుగా తెగ్గించి బంగాళా దుంపలూ, ఉల్లిపాయా, కోడిగుడ్లూ కొని, చాటుగా ఇల్లు చేర్చి, సగర్వంగా ఇల్లాలికి వప్పగించాడు. ఉల్లిపాయల మధ్య ఓ పావలా మల్లెపూలుంచాడు. జీవితం బండి కదిలింది. బజారెక్కి ఆఫీసుకు చేరబోయాడు.

మేడ మూడో అంతస్తు బాల్కనీలో పిల్లాడిని ఎగరేసి ఆడిస్తున్న తండ్రి తూలాడు. పిల్లాడు కింద పడ్డాడు. 'అరె' అంటూ తండ్రీ, 'ఏవండీ' అంటూ భార్యా పడ్డారు.

"గవర్నమెంటు కూడా తక్షణం పడిపోవాలి" అన్నారు అపోజిషన్‌లో మాజీ మంత్రులు –

"ఎందుకు దిగాలి. మాకేం బట్టే?" అన్నారు పొజిషన్‌లో వున్న ఈజీ మంత్రులు.

"చూడండి. మీ రాజ్యంలో తిండి, నీరు లేక ఒక కుటుంబం యావత్తూ మేడ మీంచి దూకి ఆత్మహత్య చేసుకుంది."

"యావత్తు దూకలేదు... ప్రైవాటాలో అత్త మామలూ, ఇంకో ఇద్దరూ పిల్లలూ వున్నారు."

"వాళ్ళూ దూకేస్తారు... లేదా మేం దూకిస్తాం... తోసేస్తా, ఇది ఆత్మహత్యలే."

"అదే నిజమైతే ఆ పాపం మీదే. మేం నిన్నగాక మొన్నే పవరులోకొచ్చాం – ఈ కుటుంబాలు మీ హయాంలో మలమల మాడి చావాలని నిశ్చయించుకున్నాయి. ఇప్పుడు అమలుచేస్తునాయి. మా పాలనలో చావాలని ఆలోచించుకున్నా మీ పాలన రాగానే, ఇహ అస్సలు ఆశ లేదని చావు నిర్ణయం అమలుచేశాయి."

"అయినా, ఇకపైన ఎవరూ మేడ దూకి చావరు. బల్రాం జాకర్ గారి దగ్గర గడ్డిమిషన్లు అద్దెకు తెచ్చి గడ్డి మొలిపించింది మేడలు చుట్టూరా గడ్డి పరుపు వేయిస్తాం. సూయిసైడ్ కుటుంబాలు ఇంక చచ్చినా చావలేవు. హ"

"మీ రందరూ డౌన్... డౌన్."

జనం పరిగెడుతున్నారు. లారీ ఆటోని పచ్చడి చేసింది. బస్సువాళ్ళకొ్కపం వచ్చి ఎక్కడ బస్సులు అక్కడ అడ్డదిడ్డంగా ఆపేసి ట్రాఫిక్ జాం చేసేశారు. అయ్...హాయ్... బడిలేదు - అని గెంతారు పిల్లలు.

మళయాళం పిక్చరు మార్నింగు టిక్కెట్లు బ్లాకులో అమ్ముదామని - గంటకి పది పైసలు వడ్డీ కప్పు తెచ్చి బ్లాకుగా కొనేసిన పకీరుకి టిక్కట్లు చెల్లక అప్పిచ్చిన మార్వాడీని కొట్టాడు. ఇద్దరూ బీటుపోలీసుకి రెండూ ఐదూ చొప్పున ఇచ్చారు. ఇద్దరు ముగ్గురొచ్చినా షో వెయ్యాలంటూ ఇద్దరు హాలు అద్దం మీద రాళ్ళేశారు... వెంటనే ఎదురుగా హోటల్‌లో పూటుగా టిఫిన్ తిన్న జనం "అరెరె! గూండాలు! గూండాలు!" అని కేకలేస్తూ అక్కడున్న మైసూరు పాకులతో లడ్డూలతో కొట్టుకున్నారు. చోటు చాలక బైటకెళ్ళిపోయారు. పోతూ పోతూ క్యాషియర్ చొక్కా పట్టుకుని బయటకీడ్చి పారేశారు. గల్లా పెట్టె ఖాళీ చేశారు.

డిస్కౌంటు బట్టల షాపులో ఎవడో గుడ్డల మీద బీడి వేశాడు. "ఫైర్! ఫైర్!" అంటూ జనం లోపలకొచ్చి లోపల గుడ్డలన్నీ రోడ్డు మీద పారేశారు. నూటికి నూరు డిస్కౌంటు మీద గుడ్డలన్నీ చెల్లిపోయాయి. "భయపడకు నీకేం భయం లేదు" అంటూ అగ్ని ప్రమాదంలో చిక్కుపడ్డట్టున్న సేల్స్ గరల్స్‌ని చాలా మంది కాపాడారు. చిట్లిన గాజులూ, నగలూ అన్నీ గుచ్చుకున్నాయి. పాపం... అంబ్యులెన్స్‌కి ఫోన్ చేస్తే పోలీసువాను వచ్చి వైద్యం చేసింది. వాళ్ళ పిల్లల్ని దుబాయ్ వాళ్ళు కొనేశారు హోల్ సేల్ రేటు మీద.

అంబ్యులెన్సులో హార్టెటాకుతో ఆస్పత్రి కెళ్తున్న ప్రముఖ నాయకుడు ట్రాఫిక్ జాంలో ఇరుక్కుపోయి గుటుక్కుమంటున్నాడు. హెలీకాప్టర్ వచ్చి వారి దేహాన్ని పైకి లాక్కుంది. 'అమర్ రహే'... 'జిందాబాద్' అంటున్నారు జనం.

కొత్త టీ.వీ. వంద రూపాయలు - రెండొందలకు మూడు టీ.వీ.లు, జాంగ్రీ పది పైసలు - పాంటు షర్టు పాతిక రూపాయలు... మార్కెట్ కోలాహలం "ధరలు బాగా తగ్గిపోయాయి... ఇది మా కృషి ఫలితం" అన్నారు మంత్రి పార్లమెంటులో. రూపాయిన్నర లడ్డు పది పైసలు... విరిగిన జాంగ్రీపది పైసలు.. ఆఫీసులూ షాపులూ బంద్ అన్నారు... నాయకులు... షట్టర్లు దిగిపోయాయి.

"గంటన్నరసేపు హర్తాళ్ విజయవంతంగా జరిగింది. కాబట్టి గవర్నమెంటు రాజీనామా చెయ్యాలి" అది అపోజిషన్.

"ఇది భయపెట్టి చేయించిన బలవంతపు హర్తాళ్. ఇందుకు మేం ఇప్పుడింకో హర్తాళ్ చేయిస్తాం కాసుకోండి" అంది పొజిషన్.

లేస్తున్న షట్టర్లు జారిపోయాయి. 'హర్తాళ్ జయప్రదం - అపోజిషన్ వాళ్ళంతా రాజకీయ సన్యాసం పుచ్చుకుని అడవుల్లోకి పోవాలి" అన్నారు మంత్రులు.

"రేప్పొద్దున్న మేం 48 గంటల బంద్ జరిపిస్తాం.. అది గెలిస్తే మంత్రులు మాజీలయి మాతో కలిసిపోవాలి" అన్నారు మాజీలు.

"మేం 96 గంటలు బంద్ చేయిస్తాం"

"మేం 192 గంటలు."

"మధ్యలో ఆదివారం వస్తుంది."

సాయంత్రం అయింది. ఆనందరావు గోదారొడ్డుకి చేరాడు నీరసంగా.

బంగాళాదుంప కూరలో నిమ్మకాయ పిండమని చెప్పడం మర్చిపోయాను – అనుకొన్నాడు రేవులోకి దిగుతూ. వెళ్ళేటప్పుడు కొనుక్కుపోతే సరి... జేబులో వుంచుకుని అది పిండుకోడం మర్చిపోతే?

నవ్వుకున్నాడు.

రేవులో పడవలు, లాంచీలు, పంట్లు, వరసగా గోదావరి లోపలిదాకా కట్టేసి వున్నాయి. ఎక్కి చిట్టచివరి పడవదాకా వెళ్లాడు. గట్టుకి చాలా దూరంగా వుంది. కాళ్ళు వేలాడేసి కూర్చున్నాడు. నిర్మానుష్యంగా వుంది. గాలీ, నీరు, ఆకాశం... నేల లేదు. బావుంది. చాలా బావుంది. అన్నట్టు తాను ఏడవాలనుకున్నాడు గదూ? – అవునవును. రాత్రి కుదరలా. పలగంతా గొడవలు – ఆఫీసు జోకులు నవ్వులు – టైపిస్టు పిల్లలు – బడ్జీలు పకోడీలు – టీలూ... సిగరెట్లు... ఉర్తాళ్ళు... హర్తాళ్ళూ... అంతా హడావిడి... బాగుంది.

అవునూ... హాయిగా కూచుని పాడుకోవాలను కోకుండా ఏడవాలనుకోడం ఏవిటి?

"ఇంతకీ ఎందుకేడవాలనుకున్నాను చెప్మా?" అనుకున్నాడు ఆనందరావు.

★ ★ ★